

KERTOMUS

uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmää (SESAR) koskevan yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2011 sekä yhteisyrityksen vastaukset

(2013/C 6/06)

JOHDANTO

1. Brysselissä sijaitseva SESAR-yhteisyritys perustettiin helmikuussa 2007 ⁽¹⁾ hallinnoimaan SESAR-ohjelman (uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmä) toimia.

2. SESAR-ohjelman avulla pyritään nykyaikaistamaan Euroopan ilmaliikenteen hallintaa. Ohjelma jakautuu kolmeen eri vaiheeseen:

a) Määrittelyvaihe käynnistyi vuonna 2005. Vaiheen johdosta vastasi Euroopan lennonvarmistusjärjestö (Eurocontrol), ja siihen suunnattiin yhteisrahoitusta EU:n talousarviosta Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevan ohjelman kautta. Toiminnan tuloksena laadittiin eurooppalainen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelma, jossa määritetään uuden sukupolven ilmaliikenteen hallintajärjestelmien sisältö sekä kehittämisestä ja käyttöönottoa koskevat suunnitelmat.

b) Kehitysvaihetta (2008–2013) hallinnoi SESAR-yhteisyritys (ks. liite). Vaiheen aikana laaditaan uusia teknologisia järjestelmiä, osia ja toimintamenettelyjä eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman mukaisesti.

c) Käyttöönottovaihetta (2014–2020) johtavat teollisuuden yhteistyökumppanit ja alan toimijat. Tavoitteena on tuottaa ja toteuttaa laajalti uusi ilmaliikenteen hallinnan infrastruktuuri.

3. Yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin yhteishanke. Yhteisyrityksen perustajajäseninä ovat Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan komissio, ja Euroopan lennonvarmistusjärjestö (Eurocontrol), jota edustaa sen virasto. Kiinnostuksen ilmaisupyynnön perusteella yhteisyrityksen osakkaiksi valittiin 15 julkista ja yksityistä lennonvarmistusalan yritystä. Niihin luokituu esimerkiksi lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia, maalaiteiden valmistajia sekä ilma- ja avaruusteollisuuden laitevalmistajia, ilma-alusten valmistajia, lentokenttäviranomaisia ja lentokoneen laitteiden valmistajia.

4. SESAR-ohjelman kehitysvaiheen talousarvio on 2,1 miljardia euroa, josta EU, Eurocontrol ja toimiin osallistuvat julkiset ja yksityiset yhteistyökumppanit vastaavat samansuuruisilla osuuksilla. EU:n osuus rahoitetaan seitsemännestä tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelmasta ja Euroopan laajuisia

liikenneverkkoja koskevasta ohjelmasta. Noin 90 prosenttia Eurocontrolin ja muiden osallistujien rahoitusosuuksista perustuu luontoissuorituksiin.

5. SESAR-yhteisyritys alkoi toimia itsenäisesti 10. elokuuta 2007.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

6. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastuksen lähestymistapa käsittää analyttiset tarkastusmenetelmät, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten menettelyiden arvioinnin. Tämän lisäksi tilintarkastustuomioistuin hyödyntää muiden tarkastajien työhön perustuvaa todentavaa aineistoa (kun relevanttia aineistoa on saatavilla) ja analysoi johdon antamia tietoja.

TARKASTUSLAUSUMA

7. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti SESAR-yhteisyrityksen tilinpäätöksen ⁽²⁾, joka sisältää ”tilinpäätösasiakirjat” ⁽³⁾ ja ”selvityksen talousarvion toteuttamisesta” ⁽⁴⁾ 31. joulukuuta 2011 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

Johdon vastuu

8. Tulojen ja menojen hyväksyjänä pääjohtaja toteuttaa tulot ja menot sisältävää talousarviota yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien sääntöjen mukaisesti ⁽⁵⁾ omalla vastuullaan ja hyväksytyjen määrärahojen rajoissa ⁽⁶⁾. Pääjohtajan vastuulla on kehittää ⁽⁷⁾ sellainen organisaatorakenne sekä sisäiset hallinto- ja valvontajärjestelmät ja -menettelyt, joiden pohjalta on toisaalta mahdollista laatia tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvia olennaisesti virheellisiä tietoja, ja toisaalta varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, annettu 27 päivänä helmikuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi (EUVL L 64, 2.3.2007, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1361/2008 (EUVL L 352, 31.12.2008, s. 12).

⁽²⁾ Tilinpäätökseen on liitetty mukaan varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallintoa koskeva selvitys, jossa annetaan lisätietoja talousarvion toteuttamisesta ja hallinnoinnista.

⁽³⁾ Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁴⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää talousarvion toteutumalaskelman liitteineen.

⁽⁵⁾ SESAR-yhteisyrityksen varainhoitoa koskevat säännöt, jotka hallinto-neuvosto vahvisti 28. heinäkuuta 2009.

⁽⁶⁾ Komission asetus (EY, Euratom) N:o 2343/2002 (EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72), 33 artikla.

⁽⁷⁾ Erillisvirastojen tilinpäätöksiä ja kirjanpitoa koskevat säännöt on esitetty asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002 VII osaston 1 ja 2 luvussa. Asetusta on viimeksi muutettu asetuksella (EY, Euratom) N:o 652/2008 (EUVL L 181, 10.7.2008, s. 23). Säännöt on sisällytetty sellaisenaan yhteisyrityksen varainhoitoa koskeviin sääntöihin.

Tarkastajan vastuu

9. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma yhteisyrityksen tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

10. Tilintarkastustuomioistuin toimitti tarkastuksensa kansainvälisten tarkastusstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheitä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

11. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen osana toteutetaan menettelyjä, joiden tarkoituksena on saada todentavaa aineistoa tilinpäätökseen sisältyvistä määristä ja tilinpäätöstiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tarkastajan tehtävänä on valita sovellettavat menettelyt sekä arvioida, kuinka suuri on riski, että tilinpäätökseen sisältyy petoksista tai virheistä johtuvia olennaisesti virheellisiä tietoja tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Kyseisissä riskinarvioinneissa tarkastaja arvioi tilinpäätöksen laatimiseen ja tilinpäätöstietojen riittävyteen liittyviä sisäisen valvonnan menettelyjä sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta suunnitellaan tilanteeseen sopivat tarkastusmenettelyt. Tarkastuksen yhteydessä arvioidaan myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden asianmukaisuutta sekä tilinpäätöksen yleistä esittämistapaa.

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että saatu todentava aineisto on riittävä ja sopiva jäljempänä olevien lausumien perustaksi.

Lausuma tilien luotettavuudesta

13. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että SESAR-yhteisyrityksen tilinpäätös antaa olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2011 sekä toimien tuloksista ja rahavirroista päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti ⁽⁸⁾.

Lausuma tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

14. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että SESAR-yhteisyrityksen 31. päivänä joulukuuta 2011 päättyneeltä varainhoitovuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

15. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausumia kyseenalaiseksi.

TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTOA KOSKEVAT HUOMAUTUKSET

16. Hallintoneuvoston hyväksymään vuoden 2011 lopulliseen talousarvioon sisältyi 148 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 91,7 miljoonaa euroa maksuumäärärahoja. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 99,4 prosenttia ja maksuumäärärahojen käyttöaste 82,4 prosenttia.

17. Osakkaiden rahoitusosuudet (34 miljoonaa euroa) ja edellisen vuoden tulos (57 miljoonaa euroa) sekä muut tulolähteet (0,2 miljoonaa euroa) olivat vuonna 2011 yhteensä 91,2 miljoonaa euroa. Maksujen määrä oli 75,6 miljoonaa euroa. Tämä johti 15,6 miljoonan euron positiiviseen talousarviotulokseen. Pankkitalletusten kokonaismäärä oli varainhoitovuoden loppussa 15,3 miljoonaa euroa. Tämä on vastoin tasapainoa koskevaa talousarvioperiaatetta.

YHTEISYRITYKSEN VALVONTAJÄRJESTELMIIN SISÄLTYVÄT KESKEISET VALVONTAMENETTELYT

Sisäisen valvonnan järjestelmät

18. Tilintarkastustuomioistuin panee merkille, että ulkoisen tarkastajan yhteisyrityksen toimintaprosesseihin vuonna 2011 kohdistamassa tarkastuksessa sisäisen valvonnan järjestelmien todettiin toimivan vaikuttavasti. Tilinpitäjä valdoidi järjestelmien perustana olevat toimintaprosessit virallisesti huhtikuussa 2012, kuten yhteisyrityksen varainhoitoa koskevissa säännöissä edellytetään.

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

19. Tilintarkastustuomioistuin on aiemmin todennut, että komissio ja SESAR-yhteisyritys ovat ryhtyneet toimiin selkeyttääkseen komission sisäisen tarkastuksen osaston ja yhteisyrityksen sisäisen tarkastuksen toiminnon tehtävälueita ⁽⁹⁾.

20. Tilintarkastustuomioistuin pani merkille, että yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi marraskuussa 2011 vuosiksi 2012–2014 strategisen tarkastussuunnitelman, joka on koordinoitu yhdessä komission sisäisen tarkastuksen osaston kanssa.

MUUT KYSYMYKSET

Osakkaiden maksuosuuksien viivästyminen

21. Yhteisyrityksen osakkaiden vuosittaisille käteissuorituksille asetettua määräaika 1. heinäkuuta 2011 ei noudatettu. Elokuun 2011 lopussa vireillä oli 17 perintämääräystä, joiden arvo oli yhteensä 3,7 miljoonaa euroa. Yksi osakas ei ollut maksanut vuotuista osuuttaan lainkaan vuoden 2011 loppuun mennessä.

⁽⁸⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (*International Public Sector Accounting Standards*, IPSAS) tai niiden puuttuessa kansainvälisiin IFRS-tilinpäätösstandardeihin (*International Financial Reporting Standards*).

⁽⁹⁾ Kertomus uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmää (SESAR) koskevan yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2010 sekä yhteisyrityksen vastaukset (EUVL C 368, 16.12.2011, s. 32).

Tilintarkastustuomioistuin on hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 15. marraskuuta 2012 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

LIITE

SESAR-yhteisyritys (Bryssel)

Vastuualueet ja toiminnot

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p>(187 artikla)</p>	<p>Tutkimus ja teknologinen kehittäminen sekä avaruusala</p> <p>EU:n tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevien toimintaohjelmien asianmukainen täytäntöönpano.</p>
<p>Yhteisyrityksen / toimeenpanoviraston toimivaltuudet</p> <p>(neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1361/2008)</p>	<p>Keskeiset tavoitteet</p> <p>Yhteisyrityksen tarkoituksena on varmistaa Euroopan ilmaliikenteen hallintajärjestelmän uudenaikaistaminen koordinoimalla ja keskittämällä kaikkea asiaankuuluvaa tutkimus- ja kehitystoimintaa unionissa. Se vastaa ATM-yleissuunnitelman täytäntöönpanosta ja erityisesti seuraavista tehtävistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> — SESAR-hankkeen kehitysvaiheen toimien organisointi ja koordinointi Eurocontrolin hallinnoiman hankkeen määrittelyvaiheen tuloksena laadittavan ATM-yleissuunnitelman mukaisesti yhdistämällä julkiselta ja yksityiseltä sektorilta saatava rahoitus ja hallinnoimalla sitä yhden rakenteen puitteissa — tarvittavan rahoituksen varmistaminen ATM-yleissuunnitelman mukaisia SESAR-hankkeen kehitysvaiheen toimia varten — Euroopan ilmaliikenteen hallinnan alan sidosryhmien osallistumisen varmistaminen, mukaan lukien erityisesti lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat, ilmatilan käyttäjät, toimialajärjestöt, lentoasemat ja laitevalmistajat sekä asiaan liittyvät tieteelliset laitokset tai asiaan liittyvä tiedeyhteisö — yhteisyrityksen alaisuudessa toteutettavan teknisen tutkimus-, kehitys-, validointi- ja selvitystyön organisointi, välttämällä tällaisten toimien pirstoutumista — sellaisten toimien valvonta, jotka liittyvät niiden yhteisten tuotteiden kehittämiseen, jotka on asianmukaisesti määritelty ATM-yleissuunnitelmassa, ja tarvittaessa erityisten tarjouspyyntöjen järjestäminen.
<p>Hallinto</p>	<p>Hallintoneuvosto</p> <p>Hallintoneuvoston tehtävänä on erityisesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) hyväksyä ATM-yleissuunnitelma, jonka neuvosto vahvistaa SESAR-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja hyväksyä mahdolliset ehdotukset sen muuttamiseksi b) antaa suuntaviivat ja tehdä päätökset, joita tarvitaan SESAR-hankkeen kehitysvaiheen toteuttamiseksi, ja valvoa yleisesti hankkeen täytäntöönpanoa c) hyväksyä 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yhteisyrityksen kokonaistoimintasuunnitelma ja vuotuiset toimintasuunnitelmat sekä vuotuinen talousarvio, mukaan lukien henkilöstötalukko d) antaa lupa neuvotteluille ja päättää uusien osakkaiden liittymisestä ja siihen liittyvistä 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista e) valvoa sopimusten täytäntöönpanoa osakkaiden ja yhteisyrityksen välillä f) nimittää pääjohtaja ja vapauttaa tämä tehtävistään ja hyväksyä organisaatiokirje ja valvoa hänen suoriutumista tehtävistään g) päättää osakkaiden rahoitusosuuksien määristä ja maksutavoista ja luontoissuoritusten arvioinnista

- h) hyväksyä yhteisyrityksen varainhoitoa koskevat säännöt
- i) hyväksyä vuosittainen tilinpäätös ja tase
- j) hyväksyä SESAR-hankkeen kehitysvaiheen edistymistä ja sen taloudellista tilannetta koskeva 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vuosikertomus
- k) päättää komissiolle tehtävistä ehdotuksista, jotka koskevat yhteisyrityksen toiminnan jatkamista ja lakkauttamista
- l) laatia yhteisyrityksen omistamia aineellisia ja aineettomia hyödykkeitä koskevien oikeuksien myöntämistä ja tällaisten hyödykkeiden siirtämistä koskevat menettelyt
- m) vahvistaa ATM-yleissuunnitelman toteuttamiseksi tarvittavien sopimusten tekemistä koskevat säännöt ja menettelyt, mukaan lukien erityiset eturistiriitoja koskevat menettelyt
- n) päättää ehdotuksista, jotka toimitetaan komissiolle yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi 24 artiklan mukaisesti
- o) käyttää muuta sellaista toimivaltaa ja vastata kaikista muista sellaisista tehtävistä, mukaan lukien täydentävien elinten perustaminen, joita SESAR-hankkeen kehitysvaihe edellyttää
- p) hyväksyä järjestelyt 8 artiklan täytäntöönpanoa varten.

Pääjohtaja

Pääjohtaja hoitaa tehtävänsä täysin itsenäisesti hänelle annetun toimivallan puitteissa.

Pääjohtaja johtaa SESAR-hankkeen toteuttamista hallintoneuvoston vahvistamien suuntaviivojen mukaisesti. Pääjohtaja on vastuussa hallintoneuvostolle. Hän toimittaa hallintoneuvostolle kaikki tiedot, joita se tarvitsee tehtäviensä suorittamiseksi.

Pääjohtajan tehtävänä on erityisesti:

- a) ottaa palvelukseen, johtaa ja valvoo yhteisyrityksen henkilöstöä, mukaan luettuna 8 artiklassa tarkoitettu henkilöstö
- b) organisoida, johtaa ja valvoo yhteisyrityksen toimintaa
- c) antaa yhteisyrityksen organisaatorakennetta koskevat ehdotuksensa hallintoneuvoston hyväksyttäväksi
- d) laatia ja säännöllisesti ajantasaistaa yhteisyrityksen kokonaistoimintasuunnitelma ja vuotuinen toimintasuunnitelma, mukaan lukien arvio ohjelman kustannuksista, ja esittää ne hallintoneuvoston hyväksyttäväksi
- e) laatia varainhoitoa koskevien sääntöjen mukaisesti vuosittain talousarvioesitys, mukaan luettuna henkilöstötaulukko, ja toimittaa se hallintoneuvostolle
- f) varmistaa, että noudatetaan yhteisyrityksen tekemissä sopimuksissa asetettuja yhteisyrityksen velvoitteita
- g) varmistaa, että yhteisyrityksen toiminta toteutetaan täysin riippumattomasti ja ilman eturistiriitoja
- h) laatia vuosikertomus SESAR-hankkeen edistymisestä ja taloudellisesta tilanteesta sekä kaikki muut hallintoneuvoston mahdollisesti pyytämät kertomukset ja toimittaa ne hallintoneuvostolle hyväksyttäväksi

	<p>i) toimittaa vuosittain tilinpäätös ja tase hallintoneuvostolle hyväksyttäväksi</p> <p>j) toimittaa SESAR-hanketta muuttavat ehdotukset hallintoneuvostolle päätettäväksi.</p> <p>Sisäinen tarkastus</p> <p>Euroopan komission sisäinen tarkastaja.</p> <p>Ulkoinen tarkastus</p> <p>Euroopan tilintarkastustuomioistuin.</p> <p>Vastuuvapauden myöntävä viranomainen</p> <p>Euroopan parlamentti, Eurooppa-neuvosto ja yhteisyrityksen hallintoneuvosto.</p>
<p>Yhteisyrityksen resurssit vuonna 2011 (2010)</p>	<p>Talousarvio</p> <p>147,7 miljoonaa euroa</p> <p>(129,5 miljoonaa euroa)</p> <p>Henkilöstö 31. joulukuuta 2011</p> <p>Varainhoitovuoden 2011 toimintatalousarvion henkilöstötaulukko sisälsi 39 tilapäisen toimihenkilön ja kolme työkomennuksella olevan kansallisen asiantuntijan tointa eli yhteensä 42 tointa, joista 35 oli täytettynä vuoden 2011 lopussa (37 vuonna 2010):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ulkopuolelta palvelukseen otettu tilapäinen henkilöstö: 23 — yhteisyrityksen osakkaiden asetuksen (EY) N:o 219/2007 8 artiklan mukaisesti siirtämä henkilöstö: 8 — sopimussuhteiset toimihenkilöt: 3 — työkomennuksella olevat kansalliset asiantuntijat: 1. <p>Henkilöstön tehtävät jakaantuivat seuraavasti:</p> <p>operatiiviset tehtävät: 19</p> <p>hallinnolliset ja avustavat tehtävät: 15</p> <p>sekalaiset tehtävät: 1.</p>
<p>Tuotteet ja palvelut vuonna 2011</p>	<p>Vuosi 2011 on keskeinen välitavoitteiden ja Vision 2012 -suunnitelman toteuttamisen kannalta. Erityisesti:</p> <p>Tavoite nro 1 – Initial-4D-lentorata validoidaan satelliittiteknologiaan perustuvassa operatiivisessa ympäristössä</p> <p>Initial-4D-lentorataan perustuvat toiminnot aiotaan validoida ensimmäisten validointitoimien aikana osana <i>Release 1</i> -suoritepakettia helmikuussa 2012 MUAC:n, NU-AC:n ja Tukholman lähestymislennonjohdon liikenneympäristöissä. Vuonna 2011 toteutettiin valmistelutoimia, joihin kuului mm. kummankin FMS-prototyypin kehittäminen ja integrointi sekä useita simulaatioita, joissa käytettiin sekä maassa että ilmassa olevia simulaatioalustoja. Toinen iteraatio, joka on osa <i>Release 2</i> -suoritepakettia, aiotaan tehdä vuoden 2012 lopulla ja kolmas iteraatio vuonna 2013. Tarkoituksena on laatia toimintamenetelmä lentämiseen CTA:n (koordinoitu saapumisaika) mukaisesti reitillä ja TMA-ilmatilassa.</p> <p>Tavoite oletetaan saavutettavan suurelta osin suunnitelmien mukaisesti vuonna 2012, joskin satelliittiteknologian käyttö aloitettaneen vuoden 2013 jälkeen.</p>

Tavoite nro 2 – 10 000 SESAR-merkittyä lentoa, joista 500 sotilaslentoja

Vuonna 2011 yhteisyrityksestä saatuja alustavia hyötyjä havaittiin 9 366 kaupallisen lennon yhteydessä (mm. AIRE-aloitteen ja OPTIMI-hankkeen lentodemonstraatiot). Sotilaslentojen määrä on kuitenkin toistaiseksi ollut vähäinen. Yhteisyrityksen hallintoneuvosto päätti, että ohjelman kesken olevien toimien lisäksi toteutetaan esittelytoimia koskeva pyyntö, jotta yhteisyritys voi saavuttaa tavoitteensa vuonna 2012 tehtävien integroitujen kokeilujen avulla; myös sotilaallinen ulottuvuus toteutuisi suurimmaksi osaksi vuonna 2013.

Tavoite nro 3 – 80 prosentissa SESAR-hankkeita tuotoksia on testattu todellisessa toimintaympäristössä

Jotta 80 prosentin tavoite, joka koskee validointien tekemistä todellisessa toimintaympäristössä, voitaisiin saavuttaa, laadittiin validointistrategia. Etenkin *Release 1* -paketin suoritteet ja vuodeksi 2012 suunnitellut *Release 2* -paketin suoritteet kytkivät ensisijaiset hankkeet toiminnan painopisteiden mukaisiin toimiin sekä tosiasiallisiin järjestelmiin tai toimintaympäristöihin.

Tavoite nro 4 – SWIM-tiedonhallintajärjestelmää (System Wide Information Management) koskevat ensimmäiset koehankkeet ovat valmiina hyödynnettäviksi, ja niissä voidaan vaihtaa tietoja ainakin viidellä alalla

Kuten hallintoneuvostolle on jo raportoitu, vuonna 2011 otettiin käyttöön SWIM-toimintasuunnitelma, jolla vastataan tietyissä asiaan liittyvissä hankkeissa yksilöityihin riskeihin (mm. se, että SWIM-tiedonhallintajärjestelmältä puuttuu lainsäädäntökehys). Edistystä on saatu aikaan, mikä tuotiin esiin marraskuussa 2011 järjestetyssä SWIM-esittelytapahtumassa, jossa oli paljon osallistujia koko ohjelmasta. Useat vielä ratkaisematta olevat ongelmat ja painopisteisiin liittyvät kysymykset ovat kuitenkin toistaiseksi viivästyttäneet välitavoitteen saavuttamista. Vaikka ennen vuoden 2011 loppua edistyi hyvin ja käynnissä olevat validoinnit edistivät osaltaan toimintasuunnitelman toteutumista, on epätodennäköistä, että tavoite saavutetaan aikataulussa.

Tavoite nro 5 – Ensimmäinen etälennonjohto toimintavalmissa

Etälennonjohdon ensimmäiset validointitoimet, jotka kuuluvat *Release 1* -suoritepakettiin, on toteutettu suunnitellusti ja ne saadaan päätökseen vuonna 2012, jotta välitavoite voidaan saavuttaa. *Release 1* -suoritepaketin avulla on osoitettu, että

- Ängelholmin lentokentälle on mahdollista tarjota ilmailiikennepalveluja Malmön lennonjohtokeskuksen (tutkimus ja kehitys) etälennonjohtokeskuksesta käsin
- tavanomaisen toiminnan ja poikkeustilanteiden hoitaminen etälennonjohtona on mahdollista
- on teknisesti mahdollista kuvata ”ikkunasta näkyvä” liikennetilanne ja toimintaympäristö tietyllä lentopaikalla ja välittää kuva etäkohteeseen.

Sääntelyviranomaiset osallistuivat kokeiluihin.

Tavoite nro 6 – Kaupunkiparien väliset lennot, jotka yhdistävät toisiinsa kahdeksan lentokenttää, osoittavat SESAR-yhteisyrityksestä saatavat hyödyt

Ensimmäinen AIRE-aloitteeseen liittyvä kierros vuonna 2009 oli menestys, joten yhteisyritys jatkoi tämän SESAR-ohjelman onnistuneen osan toteuttamista. AIRE-aloite on yhdistänyt toisiinsa suuria eurooppalaisia lentokenttiä (Pariisi, Wien, Madrid, Köln, Düsseldorf, Praha, Bryssel, Toulouse, ...) ja noin 40 kumppania Euroopasta ja sen ulkopuolelta ja siten osoittanut, että sillä voidaan saada aikaan merkittäviä päästövähennyksiä. Tulosten laatu on erinomainen: polttoaineen kulutus ja niin ollen hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet ja suuri osa hankkeista on otettu tavanomaiseen käyttöön ilmailiikenteen hallinnassa.

AIRE-aloitteen tulokset sekä tulokset, joita odotetaan saatavan aikaan jo käynnistetyin ja vuonna 2012 toteutettavan esittelytoimia koskevan ehdotuspyynnön avulla, mahdollistavat tavoitteen saavuttamisen.

Tavoite nro 7 – Ilmatilan käyttäjät osallistuvat aikaan perustuvia toimintoja koskevaan SESAR-liiketoimintaideaan

Tavoite on moniulotteinen, ja liiketoimintaidean kehittäminen on vielä kesken, eikä kaikkien erilaisten sidosryhmien näkemyksiä siksi ole otettu huomioon. Lennonvarmistuspalvelun tarjoajia, ilmatilan käyttäjiä ja lentokenttiä koskevien liiketoimintaan liittyvien menetelmien kehittämiseen on kuitenkin panostettu huomattavasti. Aikaan perustuvien 4D-toimien 1. vaiheen suoritteita validoitiin vuonna 2011 ja validointia jatketaan vuonna 2012. Myös standardointitoimia aiotaan viedä eteenpäin. Liiketoimintaideaa aiotaan tiettyssä määrin ja tietyillä aloilla kehittää teollistamisvalmiuteen saakka, mikä edellyttää lisää yhteistyötä sidosryhmien kanssa käyttöönottoa varten. Tavoitetta ei saavuteta aikataulussa, joskin liiketoimintaa koskevia alustavia tietoja tulee olemaan tarjolla, jotta voidaan valmistella siirtymistä ensimmäisten Sesar-ratkaisujen käyttöönottovaiheeseen vuodesta 2013 alkaen.

Seuraavassa lisäksi laajempi katsaus vuonna 2011 saavutettuun edistykseen:

- Ensimmäinen SESAR Release -sisältö, Release 1 -suoritepaketti, konsolidoitiin ensimmäisessä System Engineering review -arvioinnissa, ja hallintoneuvosto vahvisti sen osaksi vuoden 2011 vuotuista työohjelmaa. Release 1 -suoritepaketti koostui 29 validointitoimesta, jotka liittyivät 16:een toiminnan painopisteeseen sisältyviin konseptin osatekijöihin.
- Toinen System Engineering review -arviointi tehtiin kesäkuussa 2011. Siinä selvitettiin Release 1 -suoritepaketin osalta etenemistä kohti V3-vaiheen validointia ja erityisesti validointisuunnitelmia ja alustojen toimintavalmiutta. Arvioinnin perusteella toteutettiin korjaavia toimia, joilla lievennettiin Release-kokonaisuuden täytäntöönpanon riskejä. Arvioinnissa pääteltiin, että yleisesti ottaen edistyminen oli asianmukaista, mutta resurssien käytössä ja suoritteiden yhteensovittamisessa havaittiin puutteita. Etenkään hankkeiden EOCVM-menetelmien (European Operational Concept Validation Methodology) mukainen valmiusaste ei ollut riittävä, vaikkakin se on parantunut vuoteen 2010 verrattuna.
- Release 1 -suoritepaketin kohdalla on alettu saada konkreettisia tuloksia, mikä merkitsee käännekohtaa uuden ilmailukentteen hallintajärjestelmän kehittämisessä.
- Vuoden 2011 lopussa toteutettiin 26 validointitointia; toisin sanoen 90 prosenttia Release 1 -paketin suoritteista on saatu päätökseen ja kolmen suoritteen päättämistä lykättiin vuoteen 2012.
- Täytäntöönpanovaiheessa on 282 hanketta, mikä vastaa yli 90:tä prosenttia koko ohjelmasta, mutta ohjelman edistyminen ei ole kaikilta osin tasaista. Ylimmän tason konseptin muuntaminen operatiivisiksi vaatimuksiksi on odotettua hitaampaa ja vaikuttaa useiden teknisten hankkeiden kriittiseen polkuun. Tämän vuoksi oli toteutettava joukko lieventäviä toimia, joita ohjelman valvontaryhmä seuraa. Toinen huolenaihe on SWIM-tiedonhallintajärjestelmä, jota varten laadittiin erityinen toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelman avulla pyritään ratkaisemaan vuoden 2011 mittaan esiin nousseet kysymykset.
- (Kokoaikaiseksi muutetun) resurssien kulutuksen osalta voidaan todeta, että osakaiden vuoden 2011 lopussa esittämien ensimmäisten arvioiden mukaan yleinen vajaakäyttöaste oli noin 20 prosenttia. Olisi kuitenkin huomattava, että täytäntöönpanovaiheen suunniteltua resurssien kohdentamista arvioidaan monissa hankkeissa uudelleen, mikä ei vielä näy vertailutiedoissa, joita käytetään mitattaessa ohjelman edistymistä. Hallintoneuvosto hyväksyi tarjouspyynnön 1. ja 2. vaiheen uudelleenkohdentamisen 15. joulukuuta 2011, ja voidaankin todeta, että ohjelman alkuvaiheissa ilmennyt resurssien vajaakäyttö näyttäisi kompensoituvan suuremmalla resurssien käytöllä ohjelman loppua kohden.
- Samankaltainen – joskaan ei yhtä selvä – kehityssuunta, joka koskee maturiteettia ja resursseja, näyttäisi olevan havaittavissa suoritteiden kohdalla. Yhteisyritys on havainnut, että joillakin osa-alueilla suoritteiden toimittaminen on hitaampaa resurssien vajaakäyttöä vastaavalla tavalla. Tilanteen korjaamiseksi lyhyellä aikavälillä on toteutettu erilaisia toimia, esimerkiksi: ohjelmakomitean jäseniä on pyydetty suorittamaan lisävarmistuksia kumppaneiden osalta, on analysoitu vajaakäytön keskeiset syyt, uudelleenkohdennettu tarjouskilpailun 1. ja 2. vaihe ja

päätetty tietyt hankkeet. Riskienhallinnassa kohdistetaan seuranta kaikkiiin toimenpiteisiin, jotka on myös konsolidoitu yhteisyrityksen tasolla. Lisäksi alkusyyt yritetään selvittää tarkemmin yhdessä osakkaiden kanssa. Osa systä voidaan jo mainita: työn järjestämistapa tietyissä hankkeissa, joidenkin tuotosten eritahtisuus eri puolilla ohjelmaa sekä suoritteiden ja tarkempien laatukriteereiden puutteellinen määrittely.

Yhteisyrityksen vastuulla on 310 tutkimus- ja kehitys- sekä hallinnointihanketta (lukuun eivät sisälly työsion E pitkän aikavälin tutkimushankkeet), joiden tilanteesta vuoden 2011 lopussa on yhteenveto seuraavassa taulukossa.

	Tilanne 31.12.2010	Toteutettiin vuonna 2011	Tilanne 31.12.2011	
SESAR-ohjelman hankkeiden kokonaismäärä	304	6	310	
<i>joista:</i>				
— Käynnistettyjä hankkeita	285	16	301	
<i>perutut hankkeet</i>	2	1	3	0,9 %
<i>lykkäytyneet hankkeet</i>	11	– 1	10	3,2 %
<i>käynnistysvaiheessa olevat hankkeet</i>	26	– 20	6	2 %
Täytäntöönpanovaiheessa olevia hankkeita	246	36	282	91 %
— tulevaisuudessa käynnistettävät hankkeet	19	– 10	9	2,9 %

Lähde: SESAR-yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

SESAR-YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

Tarkastuslausuma

13.–14. SESAR-yhteisyrittäjä on tyytyväinen tilintarkastustuomioistuimen myönteiseen lausuntoon varainhoitovuoden 2011 tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

Tarkastuksen perusteella annettu lausunto on SESAR-yhteisyrittäjälle tärkeä saavutus, jonka pohjalta se voi jatkaa toimiaan varmistaakseen jatkossakin, että sillä on käytössään asianmukaiset sisäisen hallinnan ja valvonnan järjestelmät ja että näiden järjestelmien ansiosta voidaan saavuttaa tehokkaasti SESAR-ohjelman tavoitteet.

Talousarvio- ja varainhallinto

17. SESAR-yhteisyrittäjä katsoo, että se on edistynyt tasapainoa koskevan talousarvioperiaatteen noudattamisessa. Vuoden 2011 lopun käteisvarojen saldo väheni 57,2 miljoonasta eurosta 15,3 miljoonaan euroon, mikä merkitsi 73,2 prosentin vähennystä. SESAR-yhteisyrittäjä pyrkii edelleenkin varmistamaan optimaalisen varainhallinnan ja talousarvioperiaatteiden noudattamisen.

Muut kysymykset – Osakkaiden maksuosuuksien viivästyminen

21. Maksuosuus, jota ei ollut vielä maksettu vuoden loppuun mennessä, saatiin helmikuussa 2012. SESAR-yhteisyrittäjä aikoo keskustella edelleen osakkaidensa kanssa sopivimmasta tavasta varmistaa, että osakkaiden maksuosuuksien sovittuja määräaikoja noudatetaan.
